SVĚTELNÉ ROKY

září

GALAKTIKA

V kosmickém prostoru se vznáší několik mohutných křižníků. Mezi nimi i Galaktika a Atlantia. Dlouholetá válka mezi Zemí a Ypsilonem se chýlí ke konci. Pozemská kosmická flotila postupně dobyla několik vítězství a nyní přišla doba, kdy Ypsiloňané prosí Zemi o příměří. Mají svého zástupce z řad lidí, který v jejich jménu vede jednání. Všichni jsou již válkou vyčerpáni, jsou tedy rádi, že Ypsiloňané sami přišli s mírovým návrhem. Prezident Zemského svazu právě končí zasedání mírové rady, na které byla podepsána mírová smlouva. Zpráva o tom letí i na Zemi, která je nyní od flotily poměrně daleko.

Syn velitele Galaktiky, Apollo, se svým přítelem se vydávají na výlet v kosmických stíhačích, kterých má Galaktika na palubě několik desítek. Teď, po podepsání mírové smlouvy nebudou již válečné stroje zapotřebí. Oba se vzdálí od lodi a dostanou se na odvrácenou stranu pusté planety, u které flotila kotví. Jaké je jejich překvapení, když na odvrácené straně naleznou ohromné množství neznámých kosmických lodí. Než stačí podat hlášení flotile, jsou napadeni. Oba prchají a jsou nuceni sáhnout i po zářičích, aby si zachránili život. Apollovi se podaří uletnout, stihačka jeho přítele však po zásahu vybuchuje. Apollo volá flotilu. Pomocí palubního počítače zjišťuje, že neznámé kosmické lodě jsou útočné stroje Ypsiloňanů, které čekaly na vhodný okamžik k zásahu. Velitel Galaktiky /dále Komandant/ chápe, že celá mírová smlouva byla jen léčka, která měla za úkol vzdálit flotilu od Země a umožnit Ypsiloňanům její zničení. Naléhavě žádá prezidenta o povolení startu pozemských stíhaček, o povolení k napadení Ypsiloňanů. Ale prezident nechce věřit, po tolika letech války nechápe, že to byla léčka. Pokládá vše za omyl, který se brzy vysvětlí a nechce neuváženým rozhodnutím porušit sotva nastolené křehké příměří. A ypsiloňané zaútočili. Jejich palba ničila pozemské křižníky. Když Atlantia, sídlo prezidenta bylo ohromným výbuchem zničena, převzal vedení

boje Komandant. Přestože to bylo zbabělé, nařídil ústup. Nemohl nic jiného dělat. Na boj nebyli připraveni a většina křižníků byla náhlým útokem zničena. Galaktika prchala z boje. Alespoň jeden křižník se musel zachránit. Země musela mít alespoň jednu válečnou loď.

Země. Ve stejné době, kdy byla napadena flotila, zaútočily letky bitevních lodí Ypsilonu na Zemi. Na Zemi, která v té době byla bez ochrany. Nádherná pozemská města vzplanula. Domy se řítily, umírali statisíce lidí. Všude jen výbuchy, požáry a nářek.

Galaktika se přiblížila k Zemi. Již zdálky bylo vidět mohutné požáry na noční straně planety. Komandant s Apollem přistáli v jedné ze stíhaček. Stroj dosedl na návrší nad městem. Komandant vystoupil a strnul. Pod ním se rozkládalo ohromné spáleniště kdysi kvetoucího města. Všude jen černé, spálené ruiny. Do očí mu vstoupily slzy, rysy mu ztvrdly. "Pomstíme se! Krutě se pomstíme!"

Jeho myšlenky ukončil zástup otrhaných lidí, kteří s pochodněmi sestupovali z hor. Jejich vůdce se nejprve na Komandanta obořil. "Kde jste byli? Proč jste nebránili Zemi ?" Lidé byli rozzlobeni. Postavili na obranu Země kosmickou flotilu a když ji potřebovali, tak nezasáhla. Ale když se dozvěděli, že všechny ostatní lodě kromě Galaktiky byly zničeny, zmlkli.

Nastalo strastiplné cestování. Protože hrozilo nebezpečí dalších útoků ze strany Ypsilonu, nebylo možno déle zůstávat na zpustošené planetě. Všechna kosmická plavidla, která byla schopna letu, opustila Zemi. Na palubách všech lodí se mačkali poslední zbylí členové lidské civilizace. I na palubě Galaktiky bylo plno uprchlíků. Nebyl dostatek potravy ani zbraní. Jedinou nadějí Galaktiky byla vzdálená pozemská základna, jakási kolonie na pusté planetě, o níž doufali, že ušla útokům Ypsiloňanů. Vedly k ní dvě cesty, jedna bezpečná, ale dlouhá a se vší pravděpodobností střežená loděmi Ypsilonu, druhá krátká, ale nebezpečná. Jednak vedla blízko velkého červeného obra a jednak byla zaminovaná. Komandant se nakonec

přece jen rozhodl pro druhou cestu. Protože Galaktika byla příliš velká na manévrování v minovém poli, vyslala na cestu před sebe několik stíhaček, které pomocí zářičů uvolňovaly cestu a ničily miny. Galaktika tak šťastně proletěla minovým polem a blížila se ke kolonii. Vypadalo to, že kolem planety je klid. Na palubě Galaktiky byla i jedna matka s malým chlapcem. Protože chlapec ztrácel zájem o život, sestrojila mu posádka Galaktiky Elektronického psa.

Byl připraven výsadek na planetu. Protože přistáli na planetě v noci, vydali se na průzkum dvěma vozidly. V jednom dva piloti, ve druhém několik dalších lidí včetně matky s malým chlapcem. Když zastavili, Elektronický pejsek vyběhl a někam zmizel. Chlapec se rozběhl za ním. A pak se už jen za jeho zády objevily hrůzné paňáty. Stejně tak i za všemi lidmi z druhého vozu. Oba piloti z prvního vozidla zastavili, když uslyšeli podivné zvuky. Vystoupili a vmžiku je obklopili smějící se lidé v karnevalových maskách. Vzali je mezi sebe a zavlekli do ohromného nočního podniku. Vypadalo to tam jako v hráčském doupěti. Kolonie byla zřejmě tak dobře zakonspirovaná, že ani neměla tušení o válce s Ypsilonem. Jaké pak bylo překvapení obou pilotů, když se tam setkali s posádkou druhého vozidla, která ani neměla tušení, jak se tam ocitla. Všechno ale vypadalo nějak podezřele. Apollo se proto rozhodl zeptat se podivných čtyřokých a dvoudušatých zpěvaček, co to všechno má znamenat. Jedna mu naznačila nějaké strašlivé tajemství, které však nemůže prozradit. Zábava veselo pokračovala.

V mohutném temném sále seděla na vysokém trůnu hrozivá nehumanoidní bytost. Vůdce Ypsiloňanů. Dva chromovaní roboti přivlekli Ypsilonského zástupce na mírovém jednání. Člověka, který pro svůj prospěch zaprodal svou rasu. "Dobře jsi pro nás pracoval, ale teď už Tě nebudeme potřebovat!" Pak jeden robot popadl meč a zrádce se zhroutil s uťatou hlavou k Zemi. "Ještě je nechte, ať se baví. Zasáhnete až nakonec jejich poslední slavnosti!" Roboti se uklonili a odešli.

Zábava doslova zuřila. Několik lidí nastoupilo do výtahu. Chtěli jet do soukromých pokojů nahoru, ale výtah jel dolů. Když zastavil v podzemí a otevřely se dveře, lidem se ve tvářích objevila hrůza a ozval se příšerný řev. Totéž se opakovalo několikrát, naposledy do výtahu nastoupila žena druhého z pilotů.

Komandant neklidně chodil sem tam po dispečinku. Jako starému vojakovi napovídala intuice, že tu něco není v pořádku, že je to léčka. Poradil se tedy se svým pomocníkem a došli k závěru, že to nemohou říkat posádce, protože by jim nikdo neuvěřil. Všichni už mají války plné zuby a jsou rádi, že je konečně chvíli mír a nevěřili by Komandantově ničím nepodložené předtuše. Ale on nejen tušil, on věděl, že je to zase jen léčka. S pomocí svého pobočníka sebrali všem pilotům na Galaktice vycházkové uniformy, oblékli do nich kuchaře a podobný personál a vysadili je na slavnosti, aby tak vznikl dojem, že celá vojenská posádka Galaktiky je mimo loď. Apollovi a jeho příteli byla přítomnost tolika pilotů podezřelou. Pak si všimli, že jim uniformy nějak nepasujou a že jich vlastně ani většinu neznají. Vzklíčilo v nich podezření.

Zrovna v té době se zase otevřely dveře výtahu. Vběhl tam Elektronický pejsek a za ním i chlapec. "Nezdá se Ti, že je podivné, když tím výtahem lidi jen odjíždějí; ale nikdo jím nepřijede?" řekl Apollo a než se dveře výtahu stačily zavřít, i se svým přítelem vběhl dovnitř. Chtěli jet dolů, ale kupodivu to nešlo. Museli tedy použít násilí a rozstřílet řídící desku výtahu. Ten pak sjel zvolna dolů. Dveře se otevřely a pejsek zase utekl a chlapec za ním. Muži udělali několik kroků a zaslechli výkřik. Rozběhli se po hlase. V jedné jeskyni spatřili ženu přivázanou ke stolu, nad níž se skláněli odporní Ypsiloňané. A všude kolem ve zdech byly jakési komůrky, v nichž byli uloženi lidé, obalení odporným slizem. Oba vystřelili. Ypsiloňané se rozprchli, Sotva se oběma pilotům podařilo osvobodit ženu a nalézt chlapce, objevili se roboti. Po zuřivé přestřelce se probojovali k výtahu. Když vyjeli zase nahoru, Apollo vystřelil do vzduchu. Zábava ustala,jako když utne. Někdo se sice pokoušel lidi upokojit, že se nic neděje, ale už tu byli roboti. Vypukla panika. Všichni se tlačili k východu, kde již na Komandantův příkaz čekala vozidla. Většině pozemšťanů se po divoké přestřelce podařilo z pasti uprchnout. Statečný pejsek pokousal i několik robotů.

Na Galaktice vypukl zmatek. Zničeho nic se objevily bitevní lodě Ypsilonu a zaútočily. Všichni se domnívali, že piloti jsou na slavnosti. A tak když první střely Galaktiku zasáhly, zůstal klidný jen Komandant. Měl pravdu, byla to past.

A tak nebyl překvapen, když se vzápětí objevila flotila pozemských stíhaček z Galaktiky, která začala ničit jednu nepřátelskou loď za druhou. Bitva zuřila v plné síle,ale už jen mezi stíhačkami. Galaktiku už nechali Ypsiloňané na pokoji. Měli co dělat s těmi ostatními loděmi, jejichž přítomnost je zaskočila. Na Galaktiku se již vrátili i všichni, kteří byli na planetě. Když se Apollo poradil s otcem o vzniklé situaci, rozhodl se se svým přítelemvypátrat létající pevnost Ypsiloňanů a základnu jejich bitevních lodí. Našli ji na odvrácené straně planety. Než však stačili zasáhnout, pochopili Ypsiloňané, že prohráli a sami zničili svou loď, která explodovala mohutným výbuchem.

Děj videofilmu s nesrozumitelným zvukovým doprovodem se pokusil zaznamenat STARKNEST.

CHARLY

Film byl natočen v roce 1968 podle literární předlohy Daniela Keyese Růže pro Algernon. Původně to bylo povídka, která vyšla česky ve sborníku Vlak do pekla. Po jejím úspěchu autor dílo přepracoval, ale nově vzniklý román už česky nevyšel. Film obdržel v roce 1969 Oscara, cenu americké akademie, neboť to byl "pravý film v pravém okamžiku".

Hlavní roli ztělesnil G. Robertson, známý také z filmů Piknik 1955 nebo Tři dny Kondora. Začínal u divadla, později přešel k televizi, kde měl parádní pořady. U filmu se dlouho nemohl prosadit. Kromě jmenovaných filmů hrál ještě s Poulem Newmanem ve Hráči kuželníku a s Jackem Lemonem ve Dnech vína a růže.

Film měl průměrnou kvalitu, dobře však byla prokreslena psychologie hlavního hrdiny, jeho cesta z imbecila na vrchol vědeckých tvůrčích schopností i následný pád zpět do duševních temnot.

STARKNEST

Face
Vincent King
Candy
Man

ZTRACENÁ TVÁŘ

Film natočil v roce 1965 Pavel Hobl na motivy literární předlohy Josefa Nesvadby. Zabývá se problémem transplantací. S tím souvisí otázka, zda a jak transplantovaná část lidského těla, v tomto případě tváře, ovlivní osobnost člověka, jeho jednání. Základem tohoto filmového díla není děj, ale postava doktora Bartoše. Dílo je laděno poněkud humorně, čímž se, ale pouze zdánlivě, dostává do disproporce s tím, čím se zabývá, podobně jako filmy režiséra Balíka Blbec z Xeenemünde, Tarzanova smrt a Slečna Golem.

Hobl svůj film vytvořil jako syntézu horroru a dobrodružného filmu. Toto spojení je dnes označováno jako tzv. retrožánr. Film je také situvan do minulé doby, do 50. let. Projevuje se tu snaha, dosáhnout více dějovými rovinami nové kvality.

Hlavní roli vytvořil ve filmu Vlastimil Brodský. Jeho herecký výkon měl velký vliv na celkovou úroveň a kvalitu filmu.

Domníváme se, že film je natolik známý, že jeho ději není potřeba věnovat zvláštní pozornost.

STARKNEST

ALRAUNE

Film byl uveden mimo cyklus vědecko-fantastických filmů. Natočil jej v roce 1931 režisér Richard Oswald v Německu. Hlavní role vytvořili Brigitta Helmová, Albert Bassermann a Harald Paulsen.

V Ponrepu byla uvedena i jiná verze tohoto filmu, z roku 1927. Tuto verzi režíroval Henrik Galeen. Ve fantastickém příběhu o uměle vytvořené dívce vytvořily hlavní role Brigitta Helmová a Paul Wegener.

Styl filmu je ovlivněn expresionismem. Wegener s Galenem se poprvé setkali ve filmu Golem z roku 1914, kde se objevuje motiv bytosti vytvořené člověkem, která se obrátí proti člověku. Společně pak tentýž motiv ztvárnili i v Alraune.

Film je příběhem vědce, který ze zázračného kořene mandragory, jež vperuje do těla chudé dívky, která podstoupí operaci za peníze, vypěstuje umělou bytost, ženu Alraune. Namluví jí, že jeho dcerou a všude ji vozí a chlubí se s ní. Konflikt vzniká v okamžiku, kdy se do dívky zamiluje mladý muž. Vědec stvořil Alraune pro sebe, jako lék proti své samotě a odmítá se jí vzdát. Pomlouvá Alraune u mladého muže i naopak. Jednou v noci Alraune nalezne otcův deník, ze kterého se dozvídá, že celý její život je jeden velký pokus a ona je vlastně pokusným králíkem. V návalu zlosti a v hádce s Alraune pak jejího otce raní mrtvice a Alraune, ze které se mezitím stala zlá a vypočítavá ženská, odchází za svým milencem.

STARKNEST

ORLAKOVY RUCE

Fantastický kriminální příběh natočil v Rakousku v roce 1924 Robert Wiene. Hlavní role vytvořili Conrad Veidt, Alexandra Sorinová a Friedrich Kortner.

Nálada v Rakousku, ale i jinde po válce byla taková, že všechny minulé hodnoty byly rozmetány, do popředí se dostávají takové avantgardní směry, jako expresionismus. Díla se zaměřují na obraz nitra člověka i za cenu deformace obrazu. "Svět už tu je, proto nemá smysl ho na plátně opakovat. Úkolem umění je zkoumat nitro člověka a to zobrazovat"

Robert Wiene se narodil v roce 1880. Natočil celou řadu filmů, jako například v roce 1918 Milionářku, 1920 Kabinet doktora Caligariho, 1923 Zločin a trest a v roce 1924 Orlakovy ruce.

Film je charakteristický kreslenými dekoracemi, použitím světla a stínu a hereckou stylizací.

Film je založen na příběhu klavíristy, který při železničním neštěstí přijde o ruce. Aby ho zachránil, přioperuje mu jeho přítel chirurg ruce čerstvě popraveného vraha.

Celý film pak popisuje příběh tohoto klavíristy, kterého se snaží dovést k šílenství bývalý komplic popraveného zločince. Ten si totiž před popravou opatřil jeho otisky rukou a při páchání zločinů všude zanechává otisky popraveného, které jsou stejné jako otisky klavíristovy. Podezření tak padá na něho, protože má zločincovy ruce. Nakonec, když je již blízek šílenství, protože zločincův komplic, vydávaje se za popraveného, žádá svoje ruce nazpátek, se vše díky statečnému policejnímu komisaři vyřeší, zločinci jsou potrestáni a klavírista se vrací na hudební dráhu. Ukazuje se tak, že přioperované cizí ruce nejsou schopny změnit psychiku nového majitele, i když to zpočátku vypadalo naopak. Ale vyšlo na jevo, že změně psychiky někdo významně pomáhal a ten byl spravedlivě potrestán.

STARKNEST

METROPOLIS

Film byl natočen v roce 1926 v Německu. Režie Fritz Lang, hlavní role vytvořili Alfred Abel, Brigitte Helmová a Gustav Fröhlich. Film byl natočen podle románu They von Harbou.

Režisér Fritz Lang se narodil v roce 1890. Studoval dějiny umění, hodně cestoval do zámoří. Jeho 1. filmem byl film Míšenec. Dalším filmem byla Unavená smrt v roce 1921. Film je expresionistický, má jistou podobnost s Kabinetem Dr. Caligariho. Využívá zde zvláštního osvětlení a navozuje tajemnou atmosféru. Další film, Doktor Magnus, je filmem o dobrodruhovi, nadčlověku, který se neštítí vražd ani žádných jiných zločinů. Film Nibelungové je založen na starogermánském mýtu, Molochova tvář je inspirována nastupujícím fašismem. Závěr doktora Magnuse je pak navázáním na předchozí film se stejnou postavou. Opět je v něm násilí, tentokrát organizované, pod vedením šílence diktátora. Film jednoznačně vyznívá jako

obžalobě fašismu. Film také Goebels nepustil do distribuce, zakázal ho. Lang odchází při nástupu Hitlera k moci z Německa. Umírá pak 1976 v Hollywoodu.

Film Metropolis označuje za nepodařený. Celá myšlenka filmu, že totiž srdce je prostředníkem mezi hlavou a rukou prý nebyla dobrá už v době natáčení filmu.

Lze snad jen podotknout, že film byl, ostatně jako většina filmů té doby, charakterizován až směšnou jednoduchostí a přímočarostí postav, ale v takovémto filmu to bylo vlastně i nutností.

Ve filmu je popsán ve vší odpornosti životní úděl dělníků, kteří žijí v podzemním městě a neustále pracují pro majitele továren i celého Metropolisu, kapitalistu Frédera. Snad on jediný ze všech vyšších vrstev Metropolisu ví, v jaké bídě a zotročení žijou dělníci. Mladí lidé si bezstarostně hrají v zahradách a nestarají se o to, jak jejich bohatství vzniká. Zlom nastává v situaci, kdy učitelka Marie, která učí děti chudých, zabloudí náhodou se školní výpravou do vyšších pater obludného komplexu Metropolisu a dostane se do zahrady, kde si bezstarostně užívají života děti kapitalistů. Syn majetele Metropolisu, Joh Freder se do Marie zamiluje. Když učitelka s dětmi odejde, přestane Joha bezduchá zábava bavit a vydá se ji hledat. Dostává se do děsivých prostorů výrobních hal a továren, kde nikdy nebyl. Poznává, jak obludná technika zotročuje člověka, jak pomáhá jeho otci zbídačovat lidi. Je svědkem katastrofy, když jeden dělník padne vyčerpáním a způsobí výbuch mohutného stroje. Je zabito několik dělníků, na jejich místa však nastupují jako roboti noví lidé a práce pokračuje bez přerušení, aniž by se někdo pozastavoval nad mrtvými. Při dalším bloudění úděsnými prostorami nekonečné továrny Joh zastupuje dělníka, který je již vyčerpán a pokračuje v práci za něho. Zachrání tak mnoho životů, protože stroj se neporouchá. Nakonec Marii nalézá a vidí ji, jak má proslov na dělnické schůzi, kde nabádá dělníky k tomu, že je třeba jejich bídu radikálně řešit.

Mezitím starý Freder navštěvuje šíleného vynálezce Rottwanga, kterýpracuje na projektu umělé bytosti. Podaří se mu nestrojit robota, který má nahradit nevýhodné a omylné dělníky.

Rottwang pak tajnými chodbami zavádí Fredera do podzemí, kde se oba stávají svědkem Mariina proslovu. Oba muži se dohodnou, že právě sestrojená Dokonalost, jak Rottwang nazval svého robota, na sebe vezme podobu Marie a Freder ji nasadí jako zvěda mezi dělníky. Zanedlouho je Marie v chodbách přepadena a Dokonalost pomocí Rottwangova kopírovacího přístroje bere na sebe její podobu. Nejprve baví bohaté pány na večírku, pak ale Dokonalost uteče do podzemí a nevádí dělníky ke vzpouře. Protože nikdo podvod neprohlédl, všichni jí věří. Vydávají se tedy ničit stroje. Nastává zmatek. Dostávají se k řídícím pultům, kde se jim technik marně pokouší vysvětlit, že když zničí stroje, zaplaví voda podzemí, kde jsou jejich děti. V návalu zlosti však nikdo nedbá jeho rad. Stroje jsou zničeny a do podzemí, kde zůstaly jen děti, se začíná valit voda. Přibíhá tam však Marie a za ní Joh Freder. Marii se podařil útěk od Rottwanga a Johovi se podařilo ji nalézt. Společně pak zachraňují s nasazením života všechny děti. Dělníci mezitím, když si uvědomili, že kvůli Marii přišli o děti, přivázali nepravou Marii ke kůlu a zapálili pod ní hranici. Když plameny olízly její, šíleným smíchem se zmítající tělo, objevil se kov. Dělníci ztuhli zděšením. Situace se stávala kritickou, protože se na scéně objevila pravá Marie a jedna skupina dělníků, která nebyla svědkem upálení, ji stále považovala za zodpovědnou za smrt jejich dětí. Situaci však nakonec zachránil Joh Freder, kterému se podařilo přemoci vynálezce Rottwanga a vše se vysvětlilo. Děti ohrozil robot podobný Marii a ta naopak děti společně s Johem Frederem zachránila. Starý Freder pochopil, že Metropolis řídil nespravedlivě a tak si na závěr filmu podali představitelé velkokapitálu a dělníci ruce aby šli společně k lepší budoucnosti.

F O T O G R A F I C K Á P Ř Í L O H A

dnes obsahuje dva obrázky z knihy Mythopoetikon, která je monografií Patricka Woodroffa. Na prvním obrázku jsou titulní stránky paperbacků, které Woodroffe nakreslil pro autory SF, na druhém pak detail obálky knihy Andewa Loveseye Půl Anděla. Foto Starknest.

Pokus . . . .

Hvězdolet se blížil k svému cíli. Po mnoha letech výzkumů, práce a odříkání se konečně skupina vědců dočkala. Blížili se k místu, které bylo snad nejprázdnější oblastí Galaxie. Nejbližší hvězdy byly desítky světelných let daleko, hustota kosmického prachu tak nízká, že ani citlivé přístroje nic neregistrovaly. Zde, v tomto vakuu, se měl odehrát pokus, jehož kladný výsledek by všechno dosavadní cestování od hvězdy ke hvězdě učinil zcela nesmyslným, zbytečným plýtváním časem a energií, otevřel by lidstvu celý vesmír a pokud by byla teorie správná, nejen vesmír.

Prostor, jak známo, je v rozměrech řádově 10^{-33} metru již nespojitý. A toho se skupina vědců rozhodla využít. Bylo třeba miliónů hodin práce, než vznikla gigantická aparatura, schopná rozložit hvězdolet ne na atomy, ale na elementární částice. Ale i ty byly stále příliš veliké, a tak bylo třeba dělit a dělit protony, neutrony i elektrony na kvarky a kvarky dále na nemony. Pomocí koncentrovaných gravitačních polí dokázala aparatura tyto nemony vměstnat do nespojité struktury n-rozměrného prostoru a protlačit je na opačnou stranu. Co však na opačné straně bude, bylo zatím velkou neznámou. Obdobné pokusy nebylo možno dělat na Zemi, ani v blízkosti jiných planet, protože nemony se implozívně spojovaly v původní objekt, jakmile pole přestalo působit. Bylo proto třeba pokus přenést do co možná nejprázdnějšího prostoru. A i když velká spojovací schopnost nemonů přinášela velké technické problémy a stála mnoho energie při rozkladu objektu, byla vlastností kladnou, neboť zaručovala samovolné a téměř okamžité rekonstruování objektu za bariérou prostoru. Po týdnech vysilující práce za pomoci stovek univerzálních automatů byla aparatura sestavena a stabilizována v prostoru.

Do ohniska emitorů vmanévroval hvězdolet a největší pokus v dějinách lidstva se blížil ke svému vyvrcholení. Energetická aparatura se zdrojem gravitačních polí měla vlastní řídící program a vědcům v korábu nezbývalo než čekat na zhmotnění na opačné straně bariéry. Nevěděli, co je čeká, nevěděli, jestli za

bariérou platí fyzikální zákony našeho megasvěta, ale byli odhodláni pokus uskutečnit.

Aparatury začaly pracovat. V ohnisku emitorů se na zlomek sekundy vytvořily řízené gravitační víry o téměř nevyčíslitelné síle a ještě v témže zlomku sekundy se na místě hvězdoletu objevila zářící bublina, která se za mírného chvění začala prosakovat nikam.

+ +

Laborant Guan se vrátil od okna zpět ke svému pracovnímu stolu. Málem zapomněl na svůj chemický pokus. Zadíval se do baňky, v níž se měla podle jeho propočtů uskutečňovat reakce, kterou hledal. S nevolí konstatoval, že se mu látka začíná u dna kalit a jakoby odnikud tam vzniká ošklivá šedá sraženina. Znechucen výsledkem pokusu, vylil všechen roztok do výlevky.

STARKNEST

TI DRUZÍ

Film natočil 1966 ve Spojených státech režisér Frankenheimer. Působil hlavně v televizi a 2x dostal cenu za nejlepší film roku. SF není jeho specialitou, použil ji ve filmu jen jako kulisu k tomu, aby presentoval názor na postavení vědy v současném světě. Ze Sci-fi filmů natočil v roce 1962 7 dní v máji, v roce 1964 Mandžurský kandidát a v roce 1966 film Ti druzí. Sám Frankenheimer má positivní přístup k vědě, ale uvědomuje si úskalí, která může připravit lidskému životu a na její použití v současnosti nemá příliš optimistické názory. Film Mandžurský kandidát popisuje atentát na presidenta USA, který provedou duševně ovlivnění Číňané, lidé s "vymytými mozky". 7 dní v máji se zaobírá problémem možnostmi atomové války. Ti druzí jsou filmem o mládí, o jeho znovunabytí a o tom, jak začínat znova. Myšlenka to není vůbec nová, viz napří-

klad Faust nebo naše Věc Makropulos. V literatuře je toto téma pojato vážně, v kinematografickém zpracování má pojetí mírně komediální, eventuelně nostalgické, jako např. ve filmu Řeka čeruje. John Frankenheimer se snaží ve filmu ukázat, nakolik člověk ztrácí svou individualitu /Orlakovy ruce/. Věda je ve filmu podána jako konspirativní síla, která je schopna v rukou několika lidí umožnit jim spiknutí proti celému lidstvu. Hrdinu sleduje režisér neprosto realisticky. Film se odehrává v roce 1974, z hlediska natočení tedy v budoucnosti, jde o čas přítomný, všechno je ve filmu skutečné a neodehrává se v ateliérech. V USA byl film velmi dobře přijat, v Evropě se nesetkal s velkým zájmem. Hlavní roli ve filmu, zpracovaném podle předlohy Davida Elly vytvořil Rock Hudson.

Film je příběhem pana Hamiltona, šedesátníka, který vede již usedlý život. Ještě pracuje jako úředník v bance, má sympatickou ženu, dům a zaopatřené děti. Jeho klidný život je narušen anonymním dopisem a posléze telefonátem jeho dávného přítele, o němž všichni myslí, že je mrtev. Zprvu Hamilton považuje volajícího za podvodníka, ale postupně je přesvědčen množstvím podrobností, které volající zná z jejich společného mládí. Hamilton se tak dozvídá o možnosti opět omládnout, o možnosti začít život znova bez pout s minulostí. Odhodlá se k tomuto kroku a po podivné cestě jetkami a v zavřených vozech se dostává na tajné místo. Tam pod vlivem drog provádí nevhodné věci a je tak donucen souhlasit se svým omlazením, i když zpočátku si to chtěl rozmyslet. Lékaři provedou mnoho zákroků, Hamilton cvičí a posiluje, aby byl schopen vstoupit do života jako třicátník s hotovým postavením. O zajištění postavení se stará Společnost. Opatří Hamiltonovi vilu na pobřeží a na jeho přání z něho udělá známého malíře. Protože chtěl vždycky malovat, rozhodl se Hamilton tomu zasvětit svůj nový život. Dostal od společnosti diplom, jméno i postavení. Zároveň se společnost postarala o to, aby Hamilton zmizel ze světa. Zařídila všechno tak, že ve shořelém Hamiltonově voze bylo nalezeno neidentifikovatelné, ohořelé tělo, které mělo jeho doklady i šperky. Sám se pak díval ze záznamu na svůj pohřeb.

MalířEmerson pak odjíždí na své sídlo, kde má k dispozici sluhu, který mu má pomoci překonat problémy spojené s nástupem do nového života. Emerson se setkává se svými sousedy, lidmi, kteří majípodobné vily na tomtéž pobřeží, i s jednou osamělou spisovatelkou, se kterou se účastní i bláznivé slavnosti, ve které několik desítek nahých lidí šlape ve víně v obrovské kádi. Následující nekonečné záběry opilců a opíjení se, lidí upatlaných vínemzbytky jídel patřil k nejtrapnějším pasážím filmu. Při velké slavnosti v Emersonově domě se malíř opije a začíná vykřikovat něco o svém původu. Je pak několika muži s hrozivým výrazem ve tváři přemožen a odvezen. Dozvídá se, že většina jeho hostů patří také mezi retardované lidi, pro které je nebezpečné, aby se o metodě a možnostech omlazování dozvěděl nezasvěcený.

Emersonje tak násilím odvezen pryč. Navštěvuje ještě svou bývalou ženu a vydává se za přítele jejího zesnulého manžela. Záminkou jsou mu Hamiltonovy obrazy, o kterých Emersonovi údajně vyprávěl a které by chtěl koupit. Pak odchází, zklamán i stářím a sešlostí své ženy. Touto návštěvou porušil nejpřísnější zákony retardovaných lidí a je za trest dopraven zpět do sídla Společnosti. Tam se pokouší o to, aby mohl začít nový život, chce zretardovat znovu. Dostává se mezi čekatele, kteří při prvním návratu zklamali a tam se také setkává se svým bývalým přítelem, který jako on čeká na třetí život. Když je jeho přítel vybrán, odchází se slzami štěstí v očích a netuší, kam. Emerson se znovu a znovu domáhá zásahu. Nemá však již další peníze a ani nedoporučil nikoho dalšího pro zásah. Prezident společnosti se s ním přichází rozloučit. Emerson je upoután na vozík a odvezen na operační sál. Lékař je rozzlobený, protože Emerson bylo jeho nejlepší dílo, člověk, kterého se mu nejlépe podařilo zretardovat. Ale nepřizpůsobil se, nepochopil, jaký život má zretardovaný člověk vést. Emerson křičí a domáhá se vysvětlení. A tak posledními slovy, která slyší na operačním sále, než se mu vrtačka zaryje do spánku jsou: "A kde myslíte, že bereme mrtvoly na vytváření iluzí smrti?"

Film, ačkoliv měl zajímavou myšlenku a působivý konec, byl vcelku nevalné kvality. Jeho délka pak byla již zcela neúměrná myšlenkovému obsahu. Takže není divu, že u evropského diváka neuspěl.

STARKNEST

Začátky SF pořadů

Zahájení třetího ročníku SF filmů v kině Ponrepo, které je naplánováno na 3. října, nás přivedlo k zamyšlení nad tím, jak to vlastně začalo. Ne, nechceme se vydávat na počátek prvního cyklu, k filmům jako 451° Fahrenheita nebo Alpheville. To není začátek a navíc, o těchto filmech jsme psali již na počátku prvního ročníku Světelných roků. Chceme se podívat do mnohem vzdálenější minulosti. Dlouholetí a věrní odběratelé našeho časopisu, kteří mají v archívu zvláštní květnové vydání SR z minulého roku, již tuší, co máme na mysli. Jsou to tři cykly věnované SF, které připravilo pražské Planetárium v letech 1976 a 1977.

Na jaře a podzim 1976 a na jaře 1977 uvedlo Planetárium třikrát šest večerů, na nichž se milovníci sci-fi mohli setkat s některými našimi odborníky a shlédnout množství pěkných SF filmů.

První cyklus nesl název Vesmír-věda-fantazie, druhý se jmenoval Otazníky z vesmíru a třetí Schůzky s mimozemšťany. Na všech třech cyklech jsme se setkali s problémy existence a potenciálního styku s mimozemskými civilizacemi. Hovořilo se o Marsu a možnostech existence života na něm, o kosmonautice jejích perspektivách, o biologii i jiných vědách, se kterými má SF co do činění. A takových věd není málo. Pořady nás provázel inž. Marcel Grün, kterému pomáhalo množství vědeckých pracovníků, ať už to byl profesor Oldřich Hlad z pražské hvězdárny, doktor Líbl z Mikrobiologického ústavu, Dr. Milan Codr a mnozí jiní.

A protože se tematu nevyhla ani parapsychologie a jiným oborům, jež nejsou považovány za zrovna seriozní vědy, rozpoutala se mnohdy velmi živá diskuse.

Na cyklu pořadů jsme mohli vidět filmy jako Divoká planeta, Malý princ, Žlutá ponorka, Na břehu, Jeskyně prokletých, Omikron, Fantastická cesta, Válka světů a Omikron. Pro milovníky planetárních i mezihvězdných záhad to pak byly filmy Vzpo-

mínky na budoucnost a dokumentární film o programu Ceti s názvem Jsme ve vesmíru sami? Po literární stránce pak byly pořady obohaceny četbou z knih Raye Bradburyho Marťanská kronika a Freda Hoyla Černý mrak, které přednesli herci pražských divadel.

Hovořilo se i o filmech jako Den Trifidů, filmu společnosti Security Pictures z roku 1963, o volném pokračování Vesnice prokletých s názvem Děti prokletých nebo o filmu Rogera Vadima Barbarella. Všechny tyto filmy se měly promítat, nedostalo se však už na ně. Přestože tři cykly byly velice úspěšné, první cyklus sice nebyl vyprodán, druhý však již po týdnu beznadějně a třetí cyklus téměř v den předprodeje, čtvrtý cyklus se již nekonal. Přestože zájem byl velký, i když na třetím cyklu se pouze hovořilo a od promítání bylo upuštěno, byly pořady zastaveny. Snad to způsobily potíže s půjčováním filmů, snad další nezájem pořadatelů způsobily, že cyklus skončil. V té době to byla rozhodně velká škoda, je však třeba poznamenat, že organizování SF filmů v Ponrepu je důstojným pokračováním těchto krásných, byť skromných začátků.

Je proto s podivem, že mnoho současných scifistů o těchto pořadech nevědělo a je dobře, že redaktoři SR patří v tomto směru mezi pamětníky.

Srdečný pozdrav ze Zeměkoule

Film o dvou statečných kosmonautech Luxovi a Deluxovi, kteří přistáli na Zemi a zkoumají život obyvatel Země, takzvaných "Zemáků" byl natočen ve filmových laboratořích Barrandov. Hlavní role vytvořili Milan Lasica a Július Satinský. Jména představitelů hlavních rolí i fakt, že mimoemšlané přistáli na smetišti v obyčejném mezigalaktickém kontejneru na odpadky svědčí jasně o kvalitách i myšlence filmu. Film nebyl ani tak filmem vědecko-fantastickým, jako spíše doko-

nalým trapasem. O ději není třeba [illegible]psat, protože film dě[illegible] postrádal. Nakonec něco podobného bylo otištěno na pokračování v některém z minulých ročníků časopisu Pionýr. Na filmu byly zajímavé pouze úvodní kreslené pasáže od Vladimíra Jiránka.

ST.

NOVÉ KNIHY

BRIAN W. ALDISS - DRUHÝ OSTROV DOKTORA MOREAUA

Zkušený autor SF děl, jako například Nonstopu, zvolil pro svůj román parafrázi známého díla H.G.Wellse, aby dokázal, že i ty nejhrozivější vize klasika anglické literatury byly praktikami Spojených států více než překonány. Svět roku 1996 stojína pokraji termojaderné války a na smyšleném ostrově v Tichomoří pracuje fyzicky znetvořený, psychicky však geniální vědec dr. Mortimer Dort na vývoji lidské podrasy, již lze s úspěchem použít k obnově válkou zničené země. Parafráze je však provedena velice nešťastně. Autor použil téměř stejné obsazení rolí v identickém schematu příběhu. Originálnost spočívá téměř jen ve změně jmen postav a obohacení příběhu o několik prvků moderní vědy a techniky, které Wells neznal. Vpodstatě je totiž Aldissův román shodný s Wellsovým a není jasné, jak mohl

dílo vydat pod svým jménem vzhledem k autorským právům Wellsovým. Rozhodně autor vynikajícího Nonstopu v tomto díle své čtenáře hluboce zklamal.

KARL HEINZ TUSCHEL - VESMÍRNÁ FLOTILA ÚTOČÍ

Po dějově slabé a primitivy zalidněné Purpurové planetě se českému čtenáři dostávají do rukou dvě nová díla tohoto německého autora. Oba příběhy, Vesmírná flotila útočí a Nenápadný Mr. McHine spojuje myšlenka, že svět příštího století se nebude od našeho lišit jen stupněm technického rozvoje, ale také vyšší kvalitou společenského soužití. Nové etické a psychologické problémy může vyvolat například útok neznámé vesmírné civilizace, i když je škoda, že je v příběhu pouze simulovaný, nebo umělá bytost. I když je pravda, že Nenápadný Mr.McHime je SF jen velice okrajově. Spíše je to průměrná detektivka. Autor ve svém díle ukazuje, že směr, jímž se bude ubírat vývoj lidstva, je základní otázkou, na jejímž řešení v rozhodující míře závisí i možnost plnější seberealizace člověka budoucnosti. Toto Tuschelovo dílo pak mění nepříjemný obraz, který si čtenář utvořil po přečtení jeho Purpurové planety a nutí k zamyšlení nad nevyrovnaností autora, který vytvoří dvě tak kvalitativně odlišná díla.

STARKNEST

CO SI PŘEČTETE V PŘÍŠTÍM ČÍSLE ?

Samozřejmě pokud jej seženete, neboť o SR je velký zájem.

Netvor z Černé laguny - 1. film třetího ročníku SF filmů v kině Ponrepo od našeho redaktora Stanislava Čermáka.

Věc - film o tragickém setkání člověka s krutou bytostí z vesmíru. Zmíníme se o původním zpracování filmu i o jeho remaku.

Mýtina nebyla velká. Pravidelný tvar obdélníka se vytvořil zcela náhodně. Kromě dvou malých zakrslých borovic zde rostl jen rákos, připomínající vysokou trávu, a štavnatý šťovík. Na mýtinku se dalo vejít jen z jedné strany, ostatní tři tvořilo nepronikntelné houští jehličnanů a pichlavých bodláků.

Rostl v jednom z rohů nejvzdálenější strany, proti níž byl vstup na planinku. Bylo mu pouhých osm dní, ale už patřil mezi největší hřiby svého druhu. Posuďte sami : průměr klobouku nejméně třicet centimetrů a hmotnost snad až dva kilogramy.

Prvním varováním byl pro něj přibližující se dusot. Nepravidelnost úderů končetin o zem, občasné zastavení - to mohlo znamenat blížící se nebezpečí v podobě člověka, snažícího se najít houby, v současné době jednu z mála nesyntetických potravin. V sytě hnědé barvě klobouku se začaly objevovat bílé skvrny, tolik charakteristické pro muchomůrku červenou. Zároveň hnědá barva plynule přecházela v červenou, noha ztrácela úctyhodnou rychlostí na své tloušťce.

Dala se do pohybu obranná opatření, vlastně jakési mimikry, kdysi dávno, někdy v předminulém století, definované jako "mimikry jsou, když se ztratí", způsobené genetickými změnami živých organismů na Zemi v důsledku prudce zvýšené radiace. Došlo tak ke zcela opačnému efektu, než všichni předpovídali a předpokládali : jaderná konfrontace nevyhubila vše[illegible] život, pouze jeho nepatrnou část. Zbývající organismy se začaly vyvíjet novou cestou. Spontannost do jedné formy existence zmizela. Jedinec toho kterého druhu, podle stupně vývoje, byl schopen během určité doby, která s nárůstem akumulované dávky v buňkách nosičů genetické informace klesala poměrně rychle, změnit nejdříve velikost, postupem času získal schopnost změnit i tvar a podobu a nakonec, což se zdálo jako poslední článek vývojového řetězce, i vlastnosti, jež se pak přizpůsobily nové formě existence. Důležité bylo, že stačil malý okamžik, a z malé či větší [illegible] změny jako mávnutím kouzelného proutku byla opět forma původní. To nasvědčovalo skutečnosti, že přirozenost, fungující po mnoho tisíciletí, stále ještě vítězí.

Na okraji planinky se ale neobjevil Člověk, nýbrž Jelen, zřejmě toužící po štavnaté pastvě, která se mu zde naskýtala. Ve stejném okamžiku slabý vítr donesl do míst, kde rostl Hřib, pach Jelena. Neskové centrum (to je nadnesený název pro malé množství houbové tkáně na rozhraní nohy a klobouku, řídící celou ochrannou činnost ale od okolní tkáně ještě dobrá dvě tisíciletí naprosto nerozeznatelné) reagovalo na toto znamení okamžitě : zastavilo celkový proces přeměny v jedovatou houbu a z muchomůrky se stal zase Hřib.

Přirozeným reflexům, tedy zatím nikoliv projevům inteligence, bylo učiněno zadost. Další pohyb Jelena Hřib neregistroval, neboť dusot nesílil a pach se neměnil.

Jelen se navenek klidný pásl. Občas zvedl hlavu a nastražil uši, zda se neblíží nebezpečí. Ani on se necítil bezpečně v současném světě. Jelen měl mnoho nepřátel. Daleko více než Hřib.

Na jelenově bezstarostném pobytu na mýtince by málokterý pozorovatel, mezi ně Hřib ale rozhodně nepatřil, objevil jiný důvod ne pastvu. A přece pomalé přemísťování se přes celou planinku mělo určitý cíl.

Rostlinná říše byla oproti živočišné v uplatňování změn tvaru a vzhledu ve velké nevýhodě. Zástupci rostlinstva - stromy, keře, květiny, houby, prostě vše, co je pevně svázáno s půdou, ze které vyrostlo - ztráceli v okamžiku odtržení od životadárné podložky všechny schopnosti, nabyté postupnými genetickými změnami a zůstávali ve formě, ve které existovali při náhlém zásahu.

Jelen ně[illegible] od Hřiba necelé dva metry.

jeden metr.

Signál, ohlašující nebezpečí, [illegible]el do buněk na povrchu klobouku velmi pozdě. Na hnědém podkladě se objevila jedna jediná bílá skvrna. Více přeměn se nestačilo uskutečnit.

Ruce, které byly ještě před desetinou sekundy předními končetinami jelena, uchopily Hřib za silnou nohu a mocným trhnutím jej vyrvaly ze země.

"Výborně, ten kouda se ukrojí a nejtřejší vojroci můžeme uvítat slavnostním gáblem", zabručel si pod vousy člověk a spěšně odcházel z mýtinky, spokojen s úspěšností lovu.

Ptáte se, jak to všechno mohu tak dobře vědět ?

Já totiž seděl celou dobu ve větvích borovice přímo nad Hřibem, na sobě podobu Kosa, připraven okočit na jelena v podobě nějakého velkého dravce, třeba Pardála či Tygra, a zajistit rodině lepší jídlo na zítřejší svátek Znebozpadnutí.

Náhlá změna ve vývoji situace mě vše zastavila. Přece neskočím na svého bližního.

Rozhodl jsem se pro tak velký soušto, jako je Jelen, protože v našem ústavu pro syntetickou skladbu jídelníčku se proslýchá, že nesyntetická potrava za takových padesát let nebude a syntetické bude tak málo, že lidstvo bude nuceno regulovat svůj počet vysídlením na nově zaváděné kolonie na satelitech v oblasti kolem Marsu, kde jsou prý vhodné podmínky pro pěstování rýže a kakaových bobů.

Neskočil jsem.

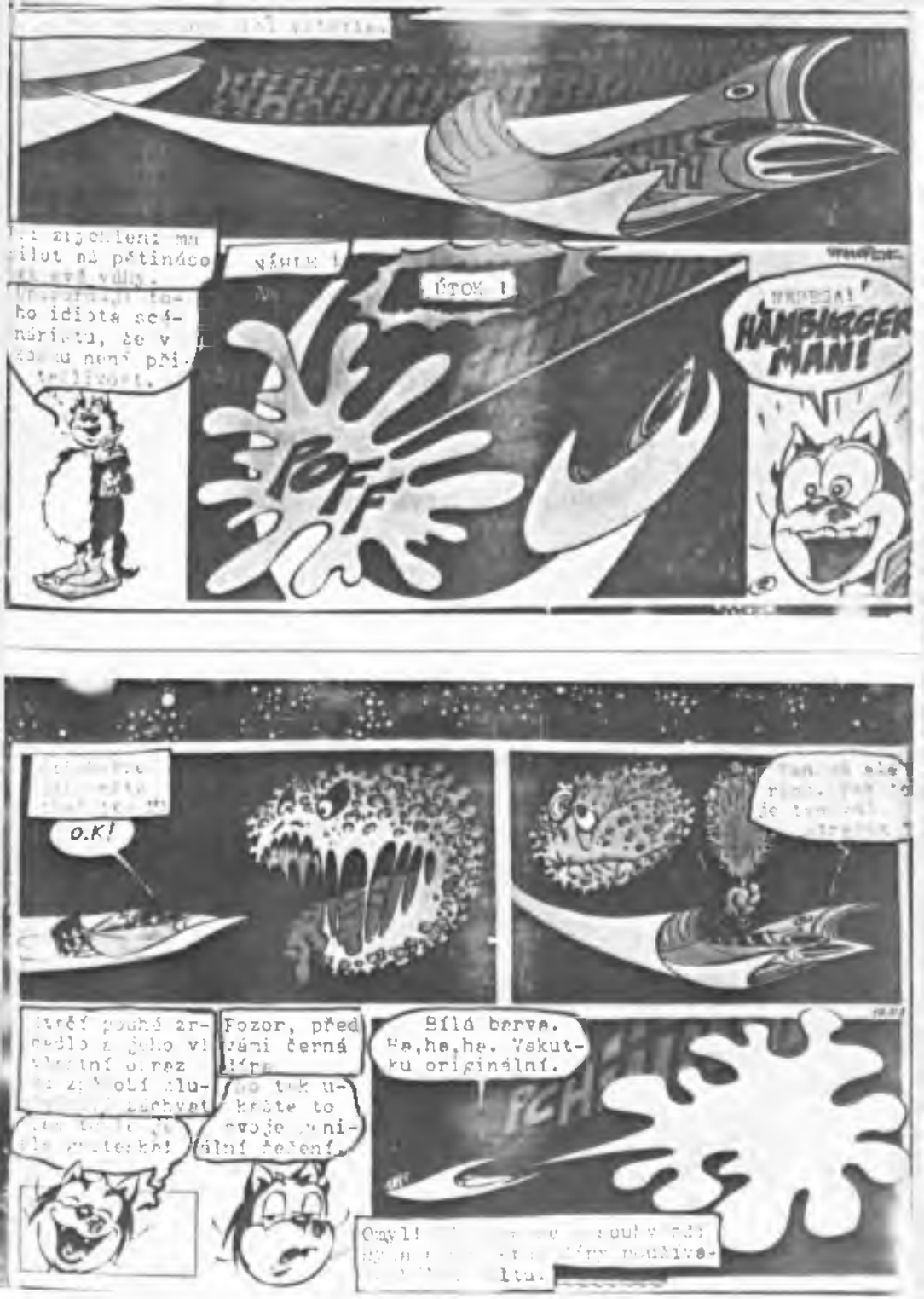
Kdo ví, jestli všichni moji potomci učiní totéž. Doufejme, že vysídlování přijde včas.

pro Světelné roky napsal
STANISLAV ČERMÁK

JE - LI VĚC OBTÍŽNÁ , JE PRAKTICKY HOTOVA. ! ! ! ! ! !
JE - LI NEMOŽNÁ , ZABERE TROCHU ČASU.

SVĚTELNÉ ROKY - Kurýr hvězdných poselství. Časopis pro problematiku Science-fiction. Vydává Scifia of C.A.P. & company KSPVTU v nakladatelství Bellatrix. Příspěvky posílejte na adresu nakladatelství. Příspěvky nesmí být bez souhlasu redakce zasílány do jiných časopisů. Za původnost, věcnou i jinou správnost příspěvku zodpovídá autor. Nevyžádané rukopisy se nevracejí. Objednávky vyřizuje výhradně nakladatelství Bellatrix. Veškerá autorská práva vyhrazena. Pořizování kopií přísně zakázáno. Přetisk povolen pouze se souhlasem redakce, autorů a s přesným uvedením pramenů. Odběratelé odpovídají v plné šíři za dodržování a zachování všech autorských práv, zákazu rozmnožování a přetiskování. Pouze pro uzavřený okruh čtenářů. Odběratelé odpovídají v plné šíři za škody, vzniklé redakci i autorům zapůjčením časopisu osobám nespolehlivým a neprověřeným. Číslo bylo dáno do tisku 15. října 1984. Vyšlo v září 1984. Náklad 5 výtisků.

© STARKNEST 1984

ÚTOK !
POFF
VRRRRA!
HAMBURGER MAN!
O.K!
Pozor, před námi černá díra.
Bílá barva. He,he,he. Vskutku originální.

ZŮSTAŇ! SVĚTELNÉ ROKY MÁM U SEBE.
PROBOHA! VLEČE MNE TO PRYČ!